

مقدمه ای بر برنامه ریزی روستایی

آیژ عزمی

فصل سوم

تغییرهای اقتصادی

مقدمه

- ▶ برخلاف دیدگاه هاوارد نیوبی نگاه کارت پستالی به روستاها اشتباه است
- ▶ محور اصلی تغییرهای رخ داده در روستاها متمرکز بر اقتصاد است.
- ▶ از شروع قرن هجدهم فرایند سرمایه داری و جهانی شدن در روستاها اتفاق افتاد.
- ▶ جنبش حصار کشی مهمترین رویداد در جهت خصوصی سازی و تجاری کردن کشاورزی بود

تبلور اقتصاد متنوع روستایی انقلاب اول کشاورزی

- ▶ در قرن نوزدهم به تدریج اقتصاد روستایی از کشاورزی به سمت صنعت گرایش پیدا کرد.
- ▶ نیروی کار روستایی عازم کارخانه ها و معادن شد
- ▶ تمرکز اشتغال و رشد جمعیت برای بخش کشاورزی و روستایی نگران کننده بوده است. لذا ضرورت توجه به کشاورزی و روستا خود را نشان داد.
- ▶ در آن زمان دیدگاه باغ-شهر هاوارد مطرح شد که طی آن اطراف شهرها نواحی کشاورزی ایجاد شده و روستاییان در آن سکونت داده شوند.

تبلور اقتصاد متنوع روستایی انقلاب اول کشاورزی

- ▶ بر این اساس دیدگاه غالب توجه صرف به کشاورزی بوده است.
- ▶ در دوران جنگ جهانی دوم به تدریج توجه به صنایع ابتدایی محور توسعه قرار گرفت.

تبلور اقتصاد متنوع روستایی انقلاب دوم کشاورزی

- ▶ انقلاب دوم کشاورزی معروف به انقلاب سبز بود.
- ▶ سرمایه بخش کشاورزی و اقتصاد مقیاس افزایش یافت.
- ▶ در این دوران بخش قابل توجهی از اشتغال کشاورزی در شهرها قرار داشت.

سلسله مراتب سکونتگاهی

- ▶ از دهه ۶۰ به تدریج دیدگاه سلسله مراتب سکونتگاه های روستایی مطرح شد که شامل موارد زیر بود:
  - ▶ شهر
  - ▶ شهر کوچک
  - ▶ روستاهای کلیدی
- ▶ این دیدگاه منطبق با دیدگاه کریستالر بود که طبق نظر وی کارایی اقتصادی زمانی افزایش می یابد که خدمات و زیر ساخت ها متمرکز شوند.

تغییر از تولید به مصرف

- ▶ به علل زیر تولید اهمیت خود را در روستاها از دست داد:
  - ▶ کم رنگ شدن نقش فشارهای قانونی برای تولید کالاهای اولیه
  - ▶ مزاد تولید
  - ▶ افزایش کمک های دولتی از کشاورزان
- ▶ در این دوره بخش خدمات به تدریج رشد کرد که با محوریت گردشگری بود که به اشتغال کمک کرد.

تغییر از تولید به مصرف

- ▶ تحولات اخیر روستاها شامل:
  - ▶ افزایش کالاها
  - ▶ افزایش تحرک
  - ▶ کاهش ساعات کار
  - ▶ افزایش آموزش و رشد رسانه ها
- ▶ زندگی روستایی ارزش تجاری یافت و لذا مصرف گرایی بیشتر شد
- ▶ بعد از یک دوره کاهش جمعیت روستایی از دهه ۱۹۷۰ با افزایش جمعیت روستایی روبرو شدیم

وضعیت کنونی

- ▶ ساختار فعالیت اقتصاد روستایی از تک تولیدی به اقتصاد متنوع تغییر جهت داد
- ▶ شرکت های کوچک در روستاها توسعه یافتند
- ▶ پدیده ای به نام کارآفرینان نیازمند و بی میل شکل گرفت

آیین نامه توسعه روستایی اروپا

- ▶ مشارکت در تقویت و پویایی بخش های زراعی-غذایی با تاکید بر انتقال دانش، نوسازی، نوآوری و کیفیت زنجیره غذایی
- ▶ حمایت و افزایش منابع طبیعی اروپا و چشم اندازها در نواحی روستایی
- ▶ مشارکت در اولویت دادن به ایجاد فرصت های اشتغال
- ▶ مشارکت در اصلاح حکمروایی و تحرک بخشی به پتانسیل های درونی توسعه نواحی روستایی

آیین نامه توسعه روستایی اروپا

▶ تشویق هم افزایی بین سیاست های ساختاری، اشتغال و توسعه روستایی

تنوع و سیاست های توسعه روستایی

- ▶ باید اثرات قطبی گرایی در نواحی روستایی را شناخت
- ▶ سیاست باید حرکت از سمت اقتصاد مبتنی بر کشاورزی بر اقتصادی متنوع باشد
- ▶ اهداف زیر در توسعه روستایی باید مورد توجه قرار گیرد:
  - ▶ ارتقا، پیشرفت، تقویت کشاورزی پایدار و رقابتی و مدیریت جنگل
  - ▶ کار با رویه های جمعیتی در نواحی روستایی، برای توسعه اقتصاد روستایی جامع و متنوع با فرصت های اشتغال متنوع

تنوع و سیاست های توسعه روستایی

► سهم بودن در اهداف راهبردی اروپا برای محیط زیست به ویژه افزایش تنوع زیستی، مقابله با تخریب خاک،؛ آب و آلودگی هوا، حل مشکلات ناشی از تغییرهای آب و هوایی.

الگوی جدید اقتصاد روستایی

- ▶ گسترش توسعه در همه بخش ها
- ▶ جذب مهاجران به داخل روستا
- ▶ توانمندی خانوارها
- ▶ استخراج سرمایه های نواحی روستایی